

קמצנות ופזרנות / רונית הד

(מעובד מתוך "עיניים", 2004)

בני אדם דואגים בגלל כסף. הם דואגים כשהכסף אוזל, הם דואגים מפני שהוא לא היה מעולם, הם דואגים מפני שיש להם כסף – כסף מעסיק אותנו כל הזמן. המבוגרים משוחחים עליו בשיחות רציניות, כותבים עליו עמודים שלמים בעיתונים ואפילו מנהלים בגללו ויכוחים קולניים. "אין לנו כסף בשביל זה," הם זועפים ומכווצים את מצחם, "זה יקר מדי."

5

לכאורה, לכסף עצמו אין חשיבות, אלא הוא רק אמצעי לקנייה או להשגה של משהו אחר. מה יעזרו לנו ערמות של כסף בבנק, אם לא נוכל לקנות בהן דבר? ובכל זאת כסף הוא עניין רגיש. אם תשאלו מישהו: "כמה ילדים יש לך?" או "איפה אתה גר?" הוא יענה לכם בשמחה ובחביבות. אבל אם תשאלו אותו: "כמה כסף אתה מרוויח מהעבודה שלך?" או "כמה שילמת תמורת הבית?" סביר להניח שהוא יזעיף לכם פנים ויחשוב שאתם לא מנומסים בכלל.

10

יש אנשים שחושבים שעל כסף צריך לשמור בשבע עיניים. הם חוסכים כל פרוטה ומחפשים תמיד את המבצעים הזולים ביותר בחנויות. לפני שהם מוציאים אותו, הם מתלבטים שעות ארוכות: "זה כדאי?" "זה נחוץ?" "קמצנים" - אנחנו מכנים אותם, בעיקר אם הם חוסכים או מקמצים על חשבונם של אחרים. רבים מקמצים לאו דווקא מפני שחסר להם כסף, להפך: הוא מצוי בשפע בכיסם, אך הקמצנות מונעת מהם להוציא אותו, ובמקום להשתמש בו הם מחשבים יום ולילה כמה כסף הרוויחו ואיך ישמרו עליו ויוציאו פחות ככל האפשר.

15

יש החוששים שאם יבזבזו את הכסף, לא יהיה להם כשיזדקקו לו בעתיד; יש שגדלו במשפחות שבהן כל הוצאה של כסף נחשבת מעשה שלילי; אחרים פשוט מנהלים חיים צנועים.

20

יש אנשים שדווקא "מפזרים" כסף. לעתים קרובות הם מוציאים סכומים גדולים של כסף תמורת מתנות ובגדים או תמורת צעצועים ובילויים בלי לחשוב פעמיים. בשבילם קניות הן הדרך הקלה והמהירה ביותר לפנק את עצמם, להרגיש טוב ולשמוח במשהו חדש ויפה שרכשו. אנשים כאלה הם בזבזנים. קורה שפיזור כסף הוא קיצוני, שאין לו גבולות. מי שקונה וקונה בלי שליטה ואינו מסוגל לשים גבולות לבזבזו, סובל מבעיה שנקראת "אוניומניה", כלומר הפרעת קניות

25

כפייתית. קורה שאנשים כאלה מאבדים את כל כספם ומסתבכים בחובות גדולים.

כמו בכל דבר בחיים, היכולת לשמור על איזון חשובה: לא להגזים בצמצום וגם לא לגלוש לפיזור. הכול במידה.

30

לפעמים אנשים מאמינים שכסף יכול להביא אושר ונחת. "אילו רק היה לי יותר כסף..." אנשים מהרהרים, אבל האמונה הזאת מוטעית. פסיכולוגים מצאו שגם כשאנשים הם עשירים, הם לא תמיד שמחים ומאושרים. בכל זאת רוב האנשים רוצים שיהיה להם כסף, כי נדמה להם שאם יהיו להם מכונית יוקרתית, נעלי ספורט יקרות או מחשב חדיש, גם הערך שלהם עצמם יעלה. לדעתי, הם טועים. הרי מה שחשוב באמת הוא שיהיו לנו חברים טובים, שנהיה בריאים ושנוכל ליהנות וללמוד ולגדול ולצמוח ולאהוב, ואת זה שום דבר לא יכול לקנות.

35